

NOVICE IZ STROKE NEWS FROM THE FIELD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

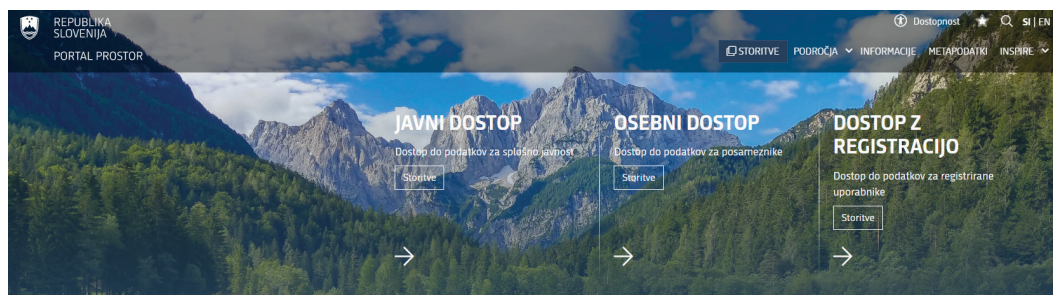
GEODETSKA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

NOVICE GEODETSKE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

PRENOVLJENI PORTAL PROSTOR

V okviru programa projektov eProstor – Skupna infrastruktura za prostorske informacije je bil prenovljen portal Prostor, tj. informacijski in storitveni portal, ki je namenjen uporabnikom in zajema informacije o evidencah, ki jih vodi in vzdržuje geodetska uprava ter uporabnikom služi kot vstopna točka do različnih storitev za prenos ali obdelavo podatkov (vpogledovalniki, aplikacije, javno dostopni spletni servisi). Za pregledovanje podatkov je na voljo aplikacija Javni vpogled (JV). JV je aplikacija, ki uporabniku omogoča vpogled v zadnje stanje opisnih in grafičnih podatkov katastra nepremičnin (parcele, stavbe in deli stavb), evidence državne meje, registra prostorskih enot, topografskih in kartografskih podatkov in izdelkov ter gospodarske javne infrastrukture.

Za prenos podatkov je na voljo aplikacija za prevzem javnih geodetskih podatkov (JGP). JGP je namenjena prevzemu brezplačnih podatkov geodetske uprave iz prenovljenega sistema distribucije. Omogoča prevzem podatkov iz: katastra nepremičnin, registra prostorskih enot, evidence državne meje ter vseh kartografskih in topografskih podatkov. Uporabnikom je omogočen dostop do podatkov tudi z uporabo prostorskih spletnih servisov, narejenih na podlagi standardov konzorcija OGC (*Open Geospatial Consortium*) ter z uporabo INSPIRE skladnih spletnih servisov na podlagi specifikacij INSPIRE. Javni spletni servisi so dostopni brez prijave in registracije in so na voljo brezplačno.

Slika 1: Portal Prostor (vir: GURS).

14. REGIONALNA KONFERENCA O KATASTRU IN INFRASTRUKTURI ZA PROSTORSKE INFORMACIJE

Regionalno konferenco o katastru in infrastrukturi za prostorske informacije tradicionalno organizirajo geodetske uprave držav iz regije Zahodnega Balkana z namenom krepitev regionalnega sodelovanja, usklajevanja skupnih dejavnosti in projektov, raziskovanja potencialnih izboljšav v sektorju zemljiške administracije ter predstavitve tekočih dejavnosti in dosežkov posameznih agencij. Ta oblika sodelovanja se je začela v Opatiji leta 2008.

Letošnja regionalna konferenca z naslovom *Are we ready for the Challenges of the Future?* je potekala med 21. in 22. septembrom v Laškem. Poleg gostiteljev in organizatorjev so se je udeležili predstavniki državnih geodetskih služb Črne gore, Srbije, Bosne in Hercegovine, Republike Srbske, Hrvaške, Makedonije, Kosova in Bolgarije ter predstavniki Eurogeographica in Odbora strokovnjakov za globalno upravljanje prostorskih informacij (UN GGIM). Udeleženci konference so si izmenjali izkušnje in informacije o dosežkih posameznih držav na področju reformiranja evidentiranja nepremičnin ter razpravljali o možnosti razvoja in novih priložnosti za investicije na področju infrastrukture za prostorske informacije na Balkanu.

Slika 2: 14. regionalna konferenca o katastru in infrastrukturi za prostorske informacije (vir: GURS).

12. REDNO ZASEDANJE UN GGIM

V New Yorku je med 1. in 5. avgustom 2022 potekalo 12. redno zasedanje Odbora strokovnjakov za globalno upravljanje prostorskih informacij (UN GGIM), ki deluje v okviru Organizacije združenih narodov. Zasedanja se je udeležilo 256 predstavnikov iz 73 držav članic OZN ter 111 predstavnikov opazovalcev, kamor spadajo agencije, ki delujejo v okviru OZN, predstavniki številnih mednarodnih organizacij ter predstavniki zasebnega in akademskega sektorja. V imenu Slovenije se je zasedanja udeležil generalni direktor Geodetske uprave RS, ki tudi predseduje izvršilnemu odboru evropskega regionalnega združenja UN GGIM Evropa.

Sekretariat UN GGIM je pripravil poročilo, v katerem je opisal prizadevanja za nadaljevanje aktivnosti pri opredeljevanju tako imenovane geoprostorske krajine (*Geospatial Information Ecosystem*) v prihodnje. Zaradi številnih globalnih in tehnoloških sprememb so opredelili prostorske podatke in storitve kot ključni in sestavni del večjega digitalnega ekosistema. Poleg poročila sta bila predstavljena še dva dokumenta, ki sta bila dana v javno razpravo do oktobra 2022. Prvi ima naslov *Future Geospatial Information Ecosystem* in opisuje predviden prehod od infrastrukture prostorskih podatkov (SDI) k sistemu sistemov (SoS),

drugi pa podaja izhodišča za nadaljnji razvoj infrastrukture za prostorske informacije na nacionalni ravni in ima naslov *Future National Geospatial Information Ecosystem*. Poleg plenarnega dela zasedanja je bilo organiziranih še 33 spremljevalnih sestankov in srečanj.

Slika 3: Zasedanje UN GGIM (vir: GURS).

KONGRES MEDNARODNE ZVEZE GEODETOV FIG 2022, VARŠAVA

Med 11. in 15. septembrom je v Varšavi na Poljskem potekal 27. svetovni kongres mednarodne zveze geodetov FIG (fran. *Fédération Internationale des Géomètres*). To je bil prvi večji dogodek te mednarodne zveze v živo, v preteklih dveh letih jih je bila namreč večina organizirana za udeležbo na daljavo. Ravno zaradi zelo negotovih razmer glede potovanj in organizacije takih velikih dogodkov so se lani odločili za spremembo države gostiteljice kongresa – tako so prej načrtovano Akro v Gani v soglasju s predstavniki geodezije iz Gane in Poljske nadomestili z Varšavo. V Varšavi se je zbralo približno osemsto strokovnjakov, kar je sicer mnogo manj kot v preteklosti, pa vendarle so udeleženci zastopali več kot osemdeset držav, kar je bilo izrednega pomena, saj je bila letna skupščina FIG tokrat volilna, izvoljeno je bilo tudi novo vodstvo te največje strokovne mednarodne organizacije na področju geodezije.

Strokovni del kongresa je že tradicionalno potekal v obliki vzporednih sekcij, ki so bile tematsko organizirane v okviru FIG-ovih komisij. Veliko predavanj in razprav je bilo organiziranih v sodelovanju s sorodnimi organizacijami.

Strokovni odbor za globalno upravljanje geoprostorskih informacij pri Združenih narodih UN GGIM (angl. *United Nations Committee of Experts on Global Geospatial Information Management*), ki se ga je v vlogi predsedujočega izvršilnemu odboru skupine strokovnjakov za upravljanje geoprostorskih informacij v Evropi (UN-GGIM Evropa) udeležil Tomaž Petek z Geodetske uprave Republike Slovenije, je ob desetletnici delovanja organiziral zanimivo razpravo o vlogi geoprostorskih podatkov in geoprostorske informacijske infrastrukture za trajnostni razvoj. Posebna pozornost je bila namenjena smernicam UN GGIM za povezovanje geoprostorskih podatkov IGIF (angl. *Integrated Geospatial Information Framework* – glej IGIF, 2018) ter smernicam za učinkovito zemljiško administracijo FELA (angl. *Framework for Efficient Land Administration* – FELA, 2020). Usmeritvam Združenih narodov za učinkovito zemljiško administracijo FELA je bila namenjena tudi sekcija, ki so jo skupno organizirali FIG in organizacija EuroSDR (angl. *European Spatial Data Research*). Kot predstavnica EuroSDR jo je vodila dr. Anka Lisec s Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani.

Kot že omenjeno, je bila tokratna letna skupščina volilna in smo na njej izvolili novo predsedstvo FIG. Slovenija je prek Zveze geodetov Slovenije že od leta 1994 članica te mednarodne zveze, ki je bila ustanovljena daljnega leta 1878 v Parizu. Kot akademski član je v FIG vključena še Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo pri Univerzi v Ljubljani. Zvezo geodetov Slovenije je na letošnji generalni skupščini FIG zastopala dr. Anka Lisec. Na kongresu je bila izmed treh zelo enakovrednih kandidatov za novo predsednico izvoljena dr. **Diane Dumashie** (2023–2026) iz Združenega Kraljestva (slika 1). Tradicionalno ima FIG štiri podpredsednike – medtem ko **Mikael Lilje** (2021–2024) iz Švedske in **Kwame Tenadu** (2021–2024) iz Gane delo podpredsednika nadaljujeta, sta bila na kongresu kot nova dva podpredsednika izvoljena dr. **Daniel Steudler** (2023–2026) iz Švice, ki ga je nominirala švicarska zveza geodetov, in prof. **Winnie Shiu** (2023–2026) iz Hongkonga, ki ga je nominiralo združenje geodetov ZDA.

Slika 1: Dr. Diane Dumashie, nova predsednica FIG (levo); predsedniki FIG-ovih komisij z dosedanjim predsednikom FIG-a prof. Rudolfom Staigerjem na sredi (desno) (vir: FIG).

Predsedniki komisij so bili izvoljeni sicer že na lanskem kongresu, sedaj pa prevzemajo komisije. Tako bodo komisije po novem vodili:

Komisija 1 – Strokovni standardi in praksa: Timothy W. Burch, ZDA;

Komisija 2 – Strokovno izobraževanje: dr. Dimo Todorovski, Nizozemska;

Komisija 3 – Upravljanje prostorskih informacij: dr. Sagi Daylot, Izrael;

Komisija 4 – Hidrografija: dr. Malavige Don Eranda Kanachana Gunathilaka, Šrilanka;

Komisija 5 – Geodetske izmera: dr. Ryan Keenan, Avstralija;

Komisija 6 – Inženirska geodezija: prof. Werner Lienhart, Avstrija;

Komisija 7 – Kataster in upravljanje zemljišč: dr. Rohan Bennett, Nizozemska;

Komisija 8 – Prostorsko načrtovanje: dr. Kwabena Asiama, Gana;

Komisija 9 – Vrednotenje in upravljanje nepremičnin: Peter Ache, Nemčija;

Komisija 10 – Gradbena ekonomika in menedžment: prof. Anil Sawhney, Združeno Kraljestvo.

Naslednji večji dogodek bo FIG-ov delovni teden (angl. *FIG Working Week*), ki se praviloma izvaja med dvema svetovnima kongresoma. Organiziran bo v Orlandu na Floridi (ZDA), in sicer med 28. majem in 2. junijem 2023.

Viri

FELA (2020). UN GGIM Framework for Efficient Land Administration. https://ggim.un.org/meetings/GGIM-committee/10th-Session/documents/E-C.20-2020-29-Add_2-Framework-for-Effective-Land-Administration.pdf.

FIG (2022). Spletna stran mednarodne zveze geodetov FIG (fran. *Fédération Internationale des Géomètres*). <https://fig.net/>.

IGIF (2018). UN GGIM Integrated Geospatial Information Framework: <https://ggim.un.org/IGIF/>.

dr. Anka Lisec, Bojana Kelbel, za Zvezo geodetov Slovenije (www.zveza-geodetov.si)

e-naslov: anka.lisec@fgg.uni-lj.si; bojana.kelbel@gov.si

REGIONALNA KARTOGRAFSKA KONFERENCA MEDNARODNEGA KARTOGRAFSKEGA ZDRUŽENJA ICA EURO CARTO, DUNAJ, AVSTRIJA, 18.–21. 9. 2022

Na Dunaju so pripravili regionalno kartografsko konferenco mednarodnega kartografskega združenja ICA že leta 2020, ko je zaradi pandemičnih omejitev morala potekati prek spleta, na daljavo. Že takrat so se zavezali, da bodo – takoj ko bodo to dopuščale razmere – konferenco izvedli na prvotno predvideni način, torej v živo.

EuroCarto 2022

VIENNA, 19 - 21 SEPTEMBER 2022

Konferenca, ki je bila izvedena v prostorih Tehniške univerze na Dunaju, je bila izjemno uspešna, drzna odločitev organizatorjev, da ne bo tako imenovane hibridne izvedbe in je udeležba mogoča le v živo, se je izkazala za pravilno. Formalno je združevala letno srečanje kartografskih združenj Avstrije, Nemčije, Švice in tokrat prvič tudi Združenega kraljestva. Čeprav je bil dogodek regionalen, se je zbralo več kot tristo udeležencev iz osemintridesetih držav z vsega sveta, kar je bila svojevrstna nadgradnja lanske, še vedno omejene svetovne kartografske konference v Firencah.

V dveh vzporednih sekcijah smo v treh dneh poslušali več kot devetdeset predstavitev z vseh področij kartografije, med njimi eno iz Slovenije. Pomembne so bile tudi vzporedne aktivnosti. Že prvi dan so potekale zanimive delavnice, pa tudi sestanek vodij komisij z vodstvom ICA, namenjen pripravam na kongres v okviru svetovne konference 2023 v Cape Townu v Južni Afriki. V narodni knjižnici, kjer hranijo

Slika 1: Prizor s predavanj.

Slika 2: Udeleženci sestanka vodij komisij z vodstvom ICA.

slavno rimsko Tabulo Peutingeriano, katere izvirnik je žal v zelo slabem stanju, smo si lahko ogledali različne ponatise in se podučili o njihovi zgodovini. Obiskali smo tudi Muzej globusov in se preizkusili v sodobni orientaciji okrog stavbe univerze, saj smo si lahko pomagali zgolj s tehnološko podporo digitalne karte in GNSS-beleženjem prisotnosti. Škoda le, da se je tako zanimivega dogodka na dostopni oddaljenosti iz Slovenije udeležila le trojica z Oddelka za geodezijo Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani.

dr. Dušan Petrovič, UL FGG, Oddelek za geodezijo
e-naslov: dusan.petrovic@fgg.uni-lj.si

18. MEDNARODNA KONFERENCA GEOINFORMATIKE IN KARTOGRAFIJE, SELCE, HRVAŠKA, 14.–16. 9. 2022

Hrvaško kartografsko združenje je ob ustanovitvi pred slabima dvema desetletjema pričelo organizacijo letne nacionalne kartografske konference, ki je nato v osemnajstih letih iz nacionalnega srečanja kartografov prerasla v ugledno mednarodno konferenco. Tudi jezik, ki je bil v začetku predvsem hrvaški, je v zadnjih letih zgolj angleški. Organizatorji vsako leto povabijo zanimive predavatelje iz tujine, tokrat sta bila to prof. dr. Stefan Peters z univerze UniSA STEM iz Adelaide v Avstraliji ter prof. Michael Gastner z univerze Yale-NUS College iz Singapurja.

Zaradi še vedno negotovih razmer je bila konferenca izvedena hibridno, poleg tridesetih udeležencev v živo je sodelovalo še približno sto deset predavateljev in poslušalcev na daljavo. Ob nekaj tehničnih težavah so zanimive predstavitve vzpodbudile živahne razprave.

Poleg predstavitev smo si udeleženci ogledali nekaj zanimivosti v bližnji okolici, kot so astro-geodetska točka Novi Vinodolski, najstarejši neprekinjeno delujoči mareograf v Bakru ter zbirka starih kart in portolanov na pomorski šoli v Bakru.

Slika 1: Udeleženci na konferenci v Selcah.

dr. Dušan Petrovič, UL FGG, Oddelek za geodezijo
e-naslov: dusan.petrovic@fgg.uni-lj.si

NOVICE FAKULTETE ZA GRADBENIŠTVO IN GEODEZIJO UNIVERZE V LJUBLJANI

SLOVESNA RAZGLASITEV DIPLOMANTOV UL FGG ZA LETI 2020 IN 2021

Slovesna podelitev diplom običajno poteka v začetku koledarskega leta, a je v letih 2020 in 2021 zaradi že znanih razlogov ni bilo mogoče izpeljati. Letos poleti so razmere končno to spet dopuščale, zato smo 20. junija 2022 v zbornični dvorani na Univerzi v Ljubljani slovesno razglasili diplomante univerzitetnih in visokošolskih ter magistrskih študijskih programov, ki so na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo diplomirali oziroma magistrirali v letih 2020 in 2021.

Na razglasitvi je diplomante najprej pozdravil prodekan za izobraževalno področje izr. prof. Dušan Žagar, sledil je nagovor dekanje prof. dr. Violete Bokan Bosiljkov.

Slika 1: Nagovor dekanje UL FGG.

Slika 2: Slavnostna govornica mag. Erna Flogie Dolinar.

Slavnostna govornica na razglasitvi diplomantov Oddelka za geodezijo je bila mag. Erna Flogie Dolinar, namestnica generalnega direktorja Geodetske uprave RS.

Slovesno razglasitev sta s kulturnim vložkom popestrila pevka Ana Šket in kitarist Natko Štiglic z Akademije za glasbo UL.

Slika 3: Glasbena točka na razglasitvi.

V knjigo diplomantov se je vpisalo 42 diplomantov z Oddelka za gradbeništvo, 16 z Oddelka za okoljsko gradbeništvo in 55 z Oddelka za geodezijo. Na spodnji sliki so diplomanti Oddelka za geodezijo v družbi nekaterih mentorjev in somentorjev.

Slika 4: Diplomanti Oddelka za geodezijo.

Klemen Kozmus Trajkovski,
prodekan za študentske zadeve UL FGG

POLETNA ŠOLA NA UL FGG

Po dvoletnem premoru zaradi pandemije covida smo na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo v sodelovanju z Zvezo za tehnično kulturo Slovenije (ZOTKS) ponovno izvedli poletno šolo. Namenjena je srednješolcem in višjim razredom osnovne šole. Letošnje poletne šole, ki je potekala od 4. do 8. julija 2022, se je udeležilo 18 otrok v starosti od 12 do 17 let.

Naslov poletne šole je bil Prepreči pot nesreči. Udeleženci so spoznavali naravne nesreče (potrese, poplave, plazove) in načine, kako lahko z inženirskim znanjem preprečimo ali vsaj omilimo njihove posledice. Poleg kratkih uvodnih predavanj so udeleženci sodelovali na delavnicah, kjer so поблиže spoznali razloge za naravne nesreče in se na modelih preizkusili v gradnji in jačanju gradbenih konstrukcij.

Slika 1: Delavnice na poletni šoli.

Sreda je bila namenjena ekskurziji. Z avtobusom smo se peljali v Krško, kjer smo obiskali interaktivni multimedijски center Svet energije. Tam smo izvedeli marsikatero zanimivost s področja pridobivanja električne energije, na delavnici pa so lahko udeleženci sami preizkušali različne eksperimente. Sledil je karting v neposredni bližini jedrske elektrarne, za zaključek smo obiskali Hidroelektrarno Brežice.

Slika 2: Ekskurzija v Krško: Svet energije in karting.

V četrtek so se udeleženci spoznali s terenskim delom geodeta in vodarja. Z elektronskimi tahimetri smo merili profil Gradašnice, na podlagi meritev so ročno izrisali profil in izračunali presek struge. S hidrološkimi inštrumenti so merili pretok vodotoka. Na terenu so nas obiskali tudi novinarji, prispevki o poletni šoli so bili objavljeni na radiu in televiziji RTV Slovenija ter v treh časnikih. Po uspešno opravljenem delu so si udeleženci prislužili ohladitev na bazenu Koleszija.

Slika 3: Geodetsko in vodarsko terensko delo.

Zadnji dan smo začeli s prav posebno sobo pobega. Zasnovali smo jo sami na FGG in jo postavili v predavalnico. Udeleženci so morali eno od ugank rešiti tudi s tahimetrom. Sledila je orientacijska tekma v parih, kjer so morali s pomočjo kart v stavbi FGG in njeni okolici čimprej poiskati kontrolne točke. Nato so pokazali osvojeno znanje v kvizu, za zaključek uspešno izvedene šole pa smo priredili še piknik, kamor so bili povabljeni tudi starši udeležencev.

Slika 4: Soba pobega in orientacija.

Klemen Kozmus Trajkovski,
prodekan za študentske zadeve UL FGG

PODALJŠANJE AKREDITACIJE ASIIN ZA MAGISTRSKE ŠTUDIJSKE PROGRAME UL FGG

Akreditacijska komisija mednarodne agencije za akreditacijo v visokem šolstvu ASIIN je dne 24. junija 2022 odobrila ponovno akreditacijo treh temeljnih magistrskih študijskih programov, ki jih izvaja Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani. Poleg gradbeništva in okoljskega gradbeništva je bil akreditiran še študijski program geodezija in geoinformatika. Mednarodna akreditacija pomeni potrditev, da je študijski program vsebinsko in izvedbeno ustrezen ter primerljiv z najvišjimi standardi in zahtevami v evropskem visokošolskem prostoru. Akreditacija velja za obdobje sedmih let, torej do 30. septembra 2029.

